

Βρυξέλλες, 3.7.2019
COM(2019) 351 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
για τον εαρινό γύρο δημοσιονομικής εποπτείας 2019 για την Ιταλία

{SWD(2019) 430 final}

Στις 5 Ιουνίου 2019, η Επιτροπή εκτίμησε, στην έκθεσή της βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹, ότι η Ιταλία δεν πληρούσε το 2018 το κριτήριο του χρέους που ορίζεται στη Συνθήκη και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι συνέτρεχε λόγος να κινηθεί για την Ιταλία διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος με βάση το χρέος (ΔΥΕ).

Το συμπέρασμα αυτό βασίστηκε στα ακόλουθα στοιχεία:

- τα τελικά στοιχεία για το 2018 έδειξαν ότι ο δείκτης δημόσιου χρέους της Ιταλίας ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από το 131,4 % το 2017 στο 132,2 % το 2018·
- το διαρθρωτικό ισοζύγιο της Ιταλίας επιδεινώθηκε κατά 0,1 % του ΑΕΠ το 2018 και αναμενόταν να επιδεινωθεί περαιτέρω κατά 0,2 % του ΑΕΠ το 2019, με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019. Ως εκ τούτου, η Ιταλία παρουσίασε απόκλιση όσον αφορά την (εν γένει) συμμόρφωση με την απαιτούμενη προσπάθεια στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, ύψους 0,4 % του ΑΕΠ το 2018 και 0,3 % του ΑΕΠ το 2019·
- στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019 επισημάνθηκε ονομαστικό έλλειμμα υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ το 2020, σε περίπτωση που η αύξηση του ΦΠΑ, που νομοθετήθηκε από την κυβέρνηση ως ρήτρα διασφάλισης, δεν είναι ενεργοποιημένη ή εάν δεν αντικατασταθεί από εναλλακτικά χρηματοδοτικά μέτρα.

Το συμπέρασμα της έκθεσης της Επιτροπής υποστηρίχθηκε από την Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή, στη γνώμη που εξέδωσε στις 11 Ιουνίου 2019 δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 4 της Συνθήκης. Η Οικονομική και Δημοσιονομική Επιτροπή κάλεσε επίσης την Ιταλία να *«λάβει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωση με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης σύμφωνα με τη διαδικασία ΔΥΕ»* και πρόσθεσε ότι *«πρόσθετα στοιχεία που ενδεχομένως θα παρουσιάσει η Ιταλία θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη από την Επιτροπή και την επιτροπή»*.

Την 1η Ιουλίου 2019, η ιταλική κυβέρνηση ενέκρινε, μέσω του προϋπολογισμού της στο μέσον του έτους για το 2019, δημοσιονομική διόρθωση για το 2019, που ανέρχεται συνολικά σε **7,6 δισ. EUR ή 0,42 % του ΑΕΠ** σε ονομαστικούς όρους και σε 8,2 δισ. EUR ή 0,45 % του ΑΕΠ σε διαρθρωτικούς όρους². Τα μέτρα αυτά, που βελτιώνουν το καθεστώς συμμόρφωσης της Ιταλίας με το προληπτικό σκέλος το 2019, αποτελούνται κυρίως από τα υψηλότερα από τα αναμενόμενα έσοδα³ και από τις χαμηλότερες από τις προβλεπόμενες

¹ Έκθεση της Επιτροπής COM(2019) 532 final «Ιταλία, Έκθεση που εκπονήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», Βρυξέλλες, 5.6.2019.

² Η διαφορά οφείλεται στα χαμηλότερα από τα αναμενόμενα έκτακτα έσοδα από τη φορολογική αμνηστία («rottamazione») ύψους περίπου 0,6 δισ. EUR, τα οποία επιδεινώνουν τον δημοσιονομικό στόχο σε ονομαστικούς όρους, αλλά όχι σε διαρθρωτικούς όρους. Το περιθώριο του 0,18 % του ΑΕΠ, που παραχωρήθηκε προκαταρκτικά στην Ιταλία λόγω των «ασυνήθων περιστάσεων» που σχετίζονται με την κατάρρευση της γέφυρας Morandi και τον υδρογεωλογικό κίνδυνο, δεν λαμβάνεται ακόμη υπόψη στους εν λόγω υπολογισμούς, καθώς θα πρέπει να επιβεβαιωθεί με βάση τα απολογιστικά στοιχεία για το 2019.

³ Τα πρόσθετα έσοδα ανέρχονται σε περίπου 6,2 δισ. EUR, εκ των οποίων υψηλότερα φορολογικά έσοδα κατά 2,9 δισ. EUR, υψηλότερες εισφορές κοινωνικής ασφάλισης κατά 0,6 δισ. EUR και άλλα έσοδα, συμπεριλαμβανομένων των υψηλότερων μερισμάτων από τη Bank of Italy και την Cassa Depositi e Prestiti κατά

δημόσιες δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2019· οι εν λόγω δαπάνες διασφαλίζονται περαιτέρω μέσω της νεοθεσπισθείσας ρήτρας παγώματος των δαπανών (αξίας 1,5 δις. EUR ή 0,08 % του ΑΕΠ), που πρέπει να ενεργοποιηθεί έως τις 15 Σεπτεμβρίου 2019 σε περίπτωση υστέρησης ως προς τον νέο δημοσιονομικό στόχο.

Συνολικά, η δημοσιονομική προσαρμογή και η νέα ρήτρα παγώματος των δαπανών εξασφαλίζουν ότι τα υψηλότερα έσοδα και οι χαμηλότερες δαπάνες που έχουν προκύψει μέχρι σήμερα χρησιμοποιούνται για τη μείωση του ελλείμματος και του χρέους και δεν δαπανώνται για άλλα μέτρα κατά το υπόλοιπο του 2019. Η αναθεώρηση της νομοθεσίας για την εφαρμογή του εισοδήματος του πολίτη και των καθεστώτων πρόωρης συνταξιοδότησης, με κατάργηση της δυνατότητας μεταφοράς αχρησιμοποίητων πόρων που προορίζονται για τα δύο αυτά μέτρα μεταξύ των δύο καθεστώτων και μεταξύ οικονομικών ετών, παρέχει εν προκειμένω περαιτέρω διαβεβαιώσεις.

Με τα μέτρα αυτά, το ονομαστικό έλλειμμα της Ιταλίας αναμένεται πλέον να ανέλθει στο **2,04 % του ΑΕΠ το 2019** (σε σύγκριση με το 2,5 % στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019), το οποίο θα καλύψει τον στόχο για το έλλειμμα που εγκρίθηκε από το κοινοβούλιο τον Δεκέμβριο του 2018 μέσω του προϋπολογισμού του 2019, παρά τη σημαντική επιδείνωση των μακροοικονομικών προοπτικών που καταγράφηκαν έκτοτε.

Αυτό θα αντιστοιχεί σε **διαρθρωτική βελτίωση περίπου 0,2 % του ΑΕΠ (σε σύγκριση με επιδείνωση κατά 0,2 % στις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019)**. Ως εκ τούτου, η Ιταλία αναμένεται τώρα να **συμμορφωθεί σε γενικές γραμμές** με την απαιτούμενη προσπάθεια στο πλαίσιο του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2019, καλύπτοντας την απόκλιση ύψους 0,3 % του ΑΕΠ που εκτιμάται με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2019. Επιπλέον, η πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια που καταβλήθηκε από την κυβέρνηση για το 2019 αντισταθμίζει επίσης εν μέρει την επιδείνωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου που καταγράφηκε το 2018.

Όσον αφορά το 2020, η ιταλική κυβέρνηση δεσμεύτηκε, με επιστολή που απέστειλε στην Επιτροπή στις 2 Ιουλίου 2019, να επιτύχει διαρθρωτική βελτίωση σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΣΣΑ, διασφαλίζοντας την πλήρη αντικατάσταση της αύξησης του ΦΠΑ, που νομοθετήθηκε ως ρήτρα διασφάλισης για το εν λόγω έτος, με αντισταθμιστικά φορολογικά μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της επανεξέτασης των δαπανών και της αναθεώρησης των φορολογικών δαπανών.

Επιπλέον, η ιταλική κυβέρνηση, με την ίδια επιστολή, δεσμεύεται να συνεχίσει τη δημοσιονομική εξυγίανση με παράλληλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση του αναπτυξιακού δυναμικού της ιταλικής οικονομίας, σύμφωνα με τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που πρότεινε η Επιτροπή στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου στις 5

2,7 δις. EUR. Ειδικότερα, τα υψηλότερα φορολογικά έσοδα των 2,9 δις. EUR οφείλονται στα εξής: i) καλύτερες από τις αναμενόμενες εξελίξεις όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων (IRPEF) κατά περίπου 0,4 δις. EUR· ii) υψηλότερα έσοδα από τον φόρο προστιθέμενης αξίας κατά περίπου 0,35 δις. EUR· iii) υψηλότερες εισπράξεις από λαχειοφόρες αγορές και τυχερά παιχνίδια κατά περίπου 0,2 δις. EUR· iv) την εκκαθάριση παλαιών φορολογικών υποχρεώσεων μεγάλης ιταλικής εταιρείας (Kering Group – Gucci) κατά περίπου 1 δις. EUR· v) άλλα έσοδα (π.χ. για δημοπρασίες CO2) ύψους περίπου 0,95 δις. EUR.

Ιουνίου. Η κυβέρνηση αναφέρει ότι οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να αποσκοπούν ιδίως στη βελτίωση της αποδοτικότητας του δημόσιου τομέα και του νομικού συστήματος, καθώς και στην ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού και της παραγωγικότητας.

Συνολικά, η Επιτροπή είναι της άποψης ότι αυτή η δέσμη μέτρων είναι αρκετά σημαντική ώστε να μην προτείνει στο Συμβούλιο την έναρξη ΔΥΕ λόγω μη συμμόρφωσης της Ιταλίας με το κριτήριο του χρέους το 2018 κατά το παρόν στάδιο. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την αποτελεσματική εφαρμογή αυτής της δέσμης μέτρων: θα παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς την εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2019 και θα αξιολογήσει τη συμμόρφωση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματος του 2020 με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Επιπλέον, η πρόοδος όσον αφορά τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις θα είναι καίριας σημασίας για τη διασφάλιση μεγαλύτερης ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, θα συμβάλει στη μείωση του δείκτη του χρέους ως προς το ΑΕΠ. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την εφαρμογή αυτών των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.